

OTOK VIS – TURISTIČKO-PLANINARSKI ZEMLJOVID

SERIJA DINARSKE ALPE

- 5 – Otok Vis, HGSS, 2009
- 4 – Lastovsko otočje, HGSS, 2008
- 3 – Kozjak, HGSS, 2007
- 2 – Omiška Dinara, Dinaridi adventure team, 2006
- 1 – Mosor, HPD »Mosor«, 2005

Seriya odličnih kartografskih uradaka iz radionice Rudolfa Schwabea došla je do broja 5. Najnovije izdanje nosi naslov Otok Vis, Turističko-planinarski zemljovid (Vis Island, Tourist and Trekking Map) i donosi nam sad već standardnu kartu, ovaj put u mjerilu 1: 20000, na podlozi TK25 sa šest obrađenih i ucrtanih planinarskih putova. Na poledini karte je širi situacijski prikaz Visa u mjerilu 1: 50000, također već standardni savjeti HGSS-a »izletnicima i posjetiteljima planina« kao i po dva skromna stupca teksta o otoku Visu na pet jezika (Priča se da je cjelovit vodič koji se također već uobičajio uz karte ovog izdavača, već u pripremi). I sve bi to bila faktografija ovog izdanja.

Ukratko, profesionalno, dobro i korisno. Nadam se da će se isti ovakav prikaz moći napisati i o izdanjima 6, 7, 8... i koliko već izdavač izdrži. Bravo!

E sad, da se prikaz ne bi sveo samo na faktografiju i ponavljanje već viđenih dobrih ocjena, dopustite mi da neke stvari prikazem malo detaljnije i da istodobno pokušam određene elemente raščlaniti, protumačiti pa možda i problematizirati. Ne da bih bio »zločest«, nego tek da možda otvorim mogućnost da dobre stvari budu još bolje.

Prvi element koji je možda kome i zapeo za oko u faktografiji jest – šest planinarskih putova. Samo šest? Dva uzdužna Vis – Komiža (središnji, vršni i sjeverni, preko Oključne), krug iz Komiže na poluotok Velu stranu, dvije varijante silaza u Vis (onaj krasni središnji sa serpentinama i drugi preko Križa koji sad »dotiče« i novu planinarsku kuću na Sv. Andriji) i šesti je put iz Komiže preko Sv. Mihovila pa na Špilju. I to je to. Tko imalo poznaje otok Vis lako će se složiti da je to uglavnom sve što se može smatrati planinarskim (a čini mi se da je i ovakav skromni izbor vodi gotovo polovicom po cestama raznih kategorija. No, nekako mi manjkaju barem dva »spoja« sa »stare« ceste: jedan ponad Marinje zemlje ispod Sv. Vida, kojim se jako lijepo hvata prostor Vinapolja, a onda spust u Vis; a drugo, barem oznaka u Podšpilju da se tu može uhvatiti Žena Glava pa odatle lijevo na Špilju, Hum i Komižu ili desno pa u Vis. No, reći će autor(i)

da se i jedno i drugo može »dohvatiti« pješačkim putovima kojima je cijeli Vis uredno premrežen (i koji su uredno ucrtani!) i time se mogu složiti. Međutim, nikako ne mogu oprostiti treću stvar – Stinivu! Uvala Stiniva fenomen je za sebe, a pješački pristup uopće nije pješački, dapače, vrlo je zahtjevan i planinarski *par excellence!* Jest da vodi na nadmorsku visinu od nula metara – ali... Dajte nam Stinivu!

No vratimo se malo na pješačke staze. Zapravo, na podnaslov karte koji kaže: »Planinarski putovi, pješačke i biciklističke staze«. Prijevod je još znakoviti: »Walking, trekking and cycling trails«. Nećemo ovdje o značenjima pojedinih riječi u hrvatskom i engleskom, pa ni o njihovu redosljedu u jednom, odnosno drugom naslovu. Međutim, činjenica je da ove dobre planinarske karte tematiziraju jedino i samo planinarske putove (lijepo, debelo, crveno, puno ili isprekidano). Druge na skali uočljivosti jesu asfaltne ceste, pa makadamske, pa kolski putovi. A gdje su tu pješačke i biciklističke staze? Prve valjda pod legendama »pješačka staza« i »konjska staza« (konjska?). Da, zaista ima sva sila tankih crtkanih i točkastih smjerova i to su one staze svakome poznate s raznih »specijalki«. No, to su prolazi, staze kojima se može proći i kojima zaista prolaze težaci, pa i turisti. To sigurno nisu organizirani pješački putovi iz naslova karte. S obzirom na specifičnosti kraškog terena i makije želim vjerovati da su autori zaista i na terenu provjerili prohodnost svih tih smjerova.

ALAN ČAPLAR

Uvala Stiniva na otoku Visu

Vjerojatno ću i krenuti nekima od njih kad sljedeći put dođem na Vis. No zašto u naslov stavljati nešto što je tamo samo po sebi i – niti je organizirano, niti pročišćeno, niti će se dalje održavati?

A gdje su biciklističke staze iz naslova? Kako izgledaju organizirane biciklističke staze vidjeli smo svi po raznim krajevima Lijepe naše. Na Visu ih, kad sam zadnji put tamo bio, jednostavno nije bilo. A na karti zaista ima 25 crvenih bicikliča raspoređenih pored raznih asfaltnih, makadamskih i kolskih putova, legenda im je »Put pogodan za vožnju biciklom«, što se na engleskom kaže jednostavno »Cycling road« (?!). A terenska je činjenica da se po gotovo svim putovima na Visu mogu bez problema voziti biciklom.

Da ostanemo kod pješačkih staza, a da barem malo popravim loš dojam zbog primjedbi koje sam iznio moram ovo izdanje usporediti s izdanjem Turističkih zajednica Visa i Komiže iz 2008. pod naslovom »Pješačke staze otok Vis«. To je bio gotovo jedini materijal koji smo do sada imali za »planinarenje« po Visu. Ovdje se radi o skromnijem mjerilu (1: 50000) i tehnički neusporedivim s ovim HGSS-ovim. Međutim, to zaista jest karta pješačkih putova (ima ih 21 + 2 na Biševu), sve su ucrtane i detaljno obrađene. Teoretski. No izvedba je bila zaista loša – mnoge staze na terenu nisu bile ni uređene, a dajem samo jedan primjer (gdje je obrađena Stiniva!), ali je »obrađena« i staza br. 6 između uvala Rude i V. Travne, koje tamo nikad nije bilo. To mi je tvrdio i osamdesetogodišnji Šime iz Žužece, pa me je apsolutno vjerovanje u »kartu čitaj...«, uporno i tvrdoglavog, »koštala« ogrebotina, krvi i čvrstih planinarskih hlača. Naravno, na »našoj« karti te staze nema, ali tu je uredan konjski put, kojim smo jedva prošli kad smo došli u fazu »... seljaka pitaj«. Eto, usporedite karte i pridružite se mojim pohvalama izdavaču. Ovakva kvalitetna karta otoka Visa zaista je trebala i čestitam onome tko je

odlučio da izdanje br. 5 u seriji Dinarske Alpe (?) bude otok Vis.

Dinarske Alpe? Što mogu – lijepo piše na koricama: »Serija Dinarske Alpe 5 2009«! No, neću u ovom odlomku o Dinarskim Alpama, već bih rado prokomentirao izbor lokacija za pojedina izdanja. Krenulo se s Mosorom, pa Omiškom Dinarom, pa Kozjakom. Izbor je odličan, pa i logičan. Masivi koji nisu bili »pokriveni« kartografskim izdanjima, vrlo pristupačni pa i posjećeni, a time i rizični s gledišta HGSS-a. K tome, i radni tim se čini mi se, nalazi u Dalmaciji pa je i s te strane logično da se krene od tih planina. Pa i Lastovsko otočje mi je bilo logično – novi park prirode i treba mu pomoći, a sam otok planinarski zanemaren, a tako zanimljiv. Vis je valjda bio logičan sljedeći korak, kad smo već na otocima... Stvarno, što će biti sljedeće izdanje? Ima i nepokrivenih planinskih masiva, pa valjda i prilično rizičnih prostora. Ne, ne pokrećem raspravu o sigurnosti s HGSS-om, stvarno za to nisam stručan, ali valjda smijem biti radoznao. Dajte nam Papuk, pa makar pod egidom »Dinarske Alpe«!

Dečki i djevojke, samo naprijed i sretno. Ma odlični ste!

Branko Meštrić

PRIPREMA SE MONOGRAFIJA O DUBOVCU

PD »Dubovac« iz Karlovca obilježiti će 2013. godine 90. godišnjicu osnutka te 130. godišnjicu organiziranog planinarenja u Karlovcu. Tim povodom, uz ostale prigodne aktivnosti, planira se izdavanje fotomonografije. Uređivački odbor već marljivo radi na prikupljanju materijala te poziva sva društva i pojedince koji posjeduju bilo kakvu dokumentaciju o planinarstvu u Karlovcu – dopise, pozivnice, fotografije i slične materijale – da je ustupe na uvid. Adresa PD-a »Dubovac« je Strossmayerov trg 2, p.p. 77, 47000 Karlovac, a kontakt osoba je Vitomir Murganić (tel. 091/13-33-331).

Vitomir Murganić

